

John Nelson Darby – odakle odjednom toliko zanimanje javnosti za njega?

Michael Hardt

Čitajući neku od njegovih knjiga neki će reći: „Prilično teško za čitanje“. „Previše teoretski“, kažu drugi. Drugi su pak opet oduševljeni.

Darby u novinama

Začudujuće je da odjednom mnogi o njemu govore i pišu. Francuski dnevnik „Le Monde“ izvješćuje o njemu, a pojavljuje se i na stranicama novina „Business Week“ i „Time Magazine“. Našao se i u njemačkim medijima. Jedni ga nazivaju anglikanskim krivovjercem 19. stoljeća a drugi praocem fundamentalizma. Neki su pak nazivi i opisi toliko ružni da ih ovdje niti ne želim spominjati. Tu i tamo ga se čak drži odgovornim za rat u Iraku. Govori se da ima velik utjecaj na Georga Busha, na milijune Amerikanaca i na događaje u svijetu. Kako je došlo do toga?

John Nelson Darby (1800-1882) proveo je svoj život proučavajući Bibliju i promičući njezino naučavanje. U njegovo su se doba održavale konferencije na kojima se istraživao nauk Biblije. Mnogi su se posvetili marljivom proučavanju. Uz molitvu i ovisnost o Gospodinu tražila se spoznaja biblijske istine i Bog je odgovorio. Tako je opet objelodanjen čitav niz biblijskih istina. Tu spadaju osobito slijedeće istine:

- Biblija kao Božja riječ konkretno predviđa buduće događaje koji će se ispuniti nakon uznesenja Crkve
- starozavjetna proročanstva o Izraelu stvarno se i doslovno odnose na Izrael, te se ona ne mogu produhovljavati i primjenjivati na Crkvu
- Izrael je posjedovao i opet će posjedovati zemaljske blagoslove, dok Crkva ima nebeske blagoslove i nebesku nadu
- Gospodin Isus će ponovno doći da uzme vjernike k sebi (uznesenje), i to prije razdoblja velikih sudova (Velike nevolje)
- Bog u različitim vremenskim razdobljima različito „postupa“ s ljudima i različito ih blagoslivlja (primjerice, razdoblje Izraela u Starom zavjetu za razliku od sadašnjeg razdoblja Crkve). Ta razdoblja se u komentarima Biblije često nazivaju „dispencacije“ (engl. „dispensations“).

Misao da se mora razlikovati ova razdoblja kako bi se moglo razumjeti Bibliju, bila je od velike važnosti za razumijevanje proroštva i istine o Crkvi. Kasnije su se naučavanja Svetog pisma koja je Darby izdao netočno prozvala „Dispenzacionalizam“. Ti su spisi osobito prošireni u evanđeoskim krugovima u Americi, a potom i kroz dobro poznatu Scofieldovu Bibliju. Knjige koje su (manje ili više dobro) pokušale popularizirati ove istine izdavane su i tiskane u milijunima primjeraka. Čak su snimljeni i neki filmovi. No kakve to ima veze sa današnjim stanjem na Bliskom Istoku? Zašto se odjednom poznate novine za to zanimaju? Je li to zapravo dobra vijest?

Je li to dobra vijest?

Za biblijske kršćane to sasvim sigurno nije dobra vijest. Naprotiv, riječ je o napadu na njih i na njihovu vjeru. Taj napad temelji se na slijedećem nizu „dokaza“: Darby je naučavao, kaže se (točno), da Bibliju treba uzeti doslovno, te je predvidio buduće događaje, osobito povratak Židova kao nacije u Izrael (država Izrael postoji opet tek od 1948. godine i Darby to nije doživio). Kad Gospodin Isus u sili dođe na zemlju dogodit će se i bitka kod Harmagedona (vjerojatno u okolici Haife). Osim toga, kaže se (još uvijek točno), Darby je naučavao da će vjernici najmanje sedam godina prije te bitke (odnosno pojavljivanja Gospodina u sili) biti uzneseni te stoga neće morati proći kroz razdoblje Velike nevolje (tih sedam godina zastrašujućih katastrofa). A onda se smatra (i to je netočno) da biblijski kršćani, a osobito oni koji Darbyjevo naučavanje smatraju biblijski utemeljenim, zbog toga pokušavaju ubrzati bitku kod Harmagedona ili čak zametnuti rat na Bliskom Istoku. I to je onda poticaj za borbu protiv svih koji su odani Bibliji.

Vjerniku koji barem malo zna što je Darby stvarno naučavao, a prije svega, koji zna što Biblija govori, ovo će izgledati apsurdno. Ta Gospodin Isus je jasno rekao da je Otac te trenutke „odredio svojom vlašću“ (Dj 1,7). Pa kako bismo onda mi mogli ubrzati dolazak Gospodina za uznesenje podupirući bilo kakav rat?

Je li napad potpuno neutemeljen?

Nažalost ovi napadi nisu sasvim neutemeljeni. Činjenica je da su se razne kršćanske skupine opetovano zauzimale za potporu Izraelu i naseljavanju Židova na teritoriju biblijskog Izraela, dijelom kroz

donacije a dijelom i kroz suradnju s konzervativnim Židovima. Iz toga je nastao snažan pokret koji se naziva Kršćanski Cionizam. Takve inicijative mogu biti dobronamjerne. No ipak vidimo kako lako mogu postati kontraproduktivne, tj. mogu postići upravo suprotan učinak od željenog. Postaju oružje u rukama protivnika vjernih kršćana. Oni naime sad govore (nažalost s pravom) da kršćani pokušavaju potpomoći ispunjenje proročanstava. Najprije time što su se tada zauzimali za osnivanje države, a sada i time da žele izazvati Harmagedonsku bitku.

A upravo to Darby nikad nije naučavao. Kao prvo, naglašavao je da kršćani imaju nebeski poziv te se ne trebaju miješati u zemaljske stvari, a osobito ne u politiku. Drugo, opetovano je naglašavao da vjernici (čak već i onda u Solunu, usp. 1.Sol 1,10) neposredno i u svako doba očekuju svog Gospodina. No nevjerni novinari to vrlo lako zaboravljaju, ako to uopće i znaju. Vjernicima se predbacuje da ne bi imali ništa protiv Harmagedona, jer oni ionako vjeruju da tada više neće biti na zemlji. A potom će njihov Isus uspostaviti svoju vladavinu. Što prije do toga dođe, prije će biti prebačeni u nebo. Tako ili slično to izražavaju novinari, teolozi i političari.

Time su protivnici Biblije dobili veliku količinu streljiva. Kršćani su odjednom opasni, ali ne oni koji se samo tako nazivaju, nego oni koji vjeruju da je Biblija nadahnuta te da stvarno misli ono što govori.

Što se skriva iza toga?

Dosljedno kršćanstvo uvijek će proizvesti proteste. A protivnicima, predvođenim sâmim Sotonom, dovoljan je bilo kakav razlog da obezvrijede kršćanska uvjerenja. Tako se i sada smatra da je djelomično nedosljedan ili krivo shvaćen nastup ponekih kršćana dobar razlog za još jedan napad na autoritet Biblije. Pojedincima je ona oduvijek bila neugodna. No zašto? Postoji naime čitav niz biblijskih činjenica koje čovjek ne želi prihvatiti:

- pokvarenost čovjeka (to je središnja misao kod dispensacija, da uvijek sve polazi nizbrdo i završava sudom)
- dolazeći sud Božji
- autoritet Biblije
- misao o djelu otkupljenja (na temelju kojeg će neki biti pošteđeni suda i uzneseni).

U najdubljem smislu je ono što motivira taj napad svakako mržnja protiv sâmog Krista.

Što nam je činiti?

Kako trebamo reagirati na ovakve ili slične izazove javnosti? Jedna od mogućnosti (i moramo računati s tim da će neki kršćani upravo to činiti) je da počnemo relativizirati. Čim Bibliju podčinimo znanosti i filozofiji bit ćemo ostavljeni na miru. No za onoga tko želi biti odan Gospodinu to nije nikakvo rješenje. S druge pak strane, možemo postati prekomjerno zabrinuti ili čak uzvratiti protunapadom. No Pismo nam ni to ne zapovijeda. Evo nekoliko prijedloga kako možemo i trebamo reagirati:

- Trebamo se iznova podsjetiti da je Biblija doslovno nadahnuti i nepogrešiva Božja riječ, čija će se obećanja ispuniti.
- Ne miješajmo se u događaje, ali ih možemo promatrati, i to sa sviješću da Gospodin ponovno dolazi. Pri tom znamo da će protivljenju (koje i prema nama može još više porasti) iznenada doći kraj.
- Podsjetimo se da će ti događaji (Velika nevolja, Harmagedon, itd.) sigurno nastupiti, ali tek nakon uznesenja. Zbog toga ne očekujemo da se proročanstva koja se jasno odnose na razdoblje nakon uznesenja ispune već danas (Darby je i u tom pogledu bio potpuno jasan; proročanstvo Starog zavjeta ne odnosi se na razdoblje Crkve).
- Ne umišljajmo si da možemo izračunati trenutke koji u Pismu svjesno nisu precizirani.
- Postavimo si pitanje jesmo li spremni pretrpjeti štetu ako istina Božje riječi i dalje bude napadana.
- Usredotočimo se više na naš nebeski poziv i na evanđelje, tu dobru vijest koju ljudi tako hitno trebaju.